

Bediüzzaman Hazretleri, Peygamber Efendimiz hakkında “sünnet-i seniyyesine ittibâ ile şefaatine mazhariyet” ifadesini kullanıyor; açıklar mısınız?

Hz. Peygamber'in Sünnetine İttiba

Kur'an'ın bildirdiği en önemli hakikatlerden birisi, Hz. Peygamber'in sünnetine uymaktır. Hz. Peygamber Kur'an'ın ifadesiyle usve-i hasene'dir, yani örnek ve model insandır. Pek çok Kur'an âyeti, Ona itaati ve tabi olmayı gayet açık bir şekilde bizlere bildirir. **Mesela:**

"Allah'a itaat edin, Peygambere itaat edin ve kötülüklerden sakının."(1)

"Kim Peygambere itaat ederse, Allah'a itaat etmiş olur."(2)

"Peygamber size ne verdiyse onu alın ve size neyi yasakladıysa ondan da sakının."(3)

"Deki: Eğer Allah'ı seviyorsanız, bana uyun ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın."(4)

"Hayır, Rabbine yemin olsun ki, onlar aralarında çıkan anlaşmazlıklarda seni hakem yapıp, sonra da senin verdiğin hükme karşı içlerinde bir burukluk duymadan tam anlamıyla teslim olmadıkça iman etmiş olmazlar."(5)

"Allah ve Rasûlü bir işte hüküm verdiği zaman, artık mü'min bir erkek ve kadının, o işi kendi isteklerine göre seçme hakkı yoktur. Kim Allah'a ve Rasûlüne karşı gelirse, apaçık bir sapıklığa düşmüş olur."(6)

Konumuz açısından şu âyete de dikkat çekmek istiyoruz:

"Ehl-i Kitaptan Allah'a ve ahiret gününe inanmayan, Allah ve Rasulünün haram kıldıklarını haram kabul etmeyen ve Hak dini din olarak seçmeyenlerle, onlar zelil vaziyette kendi elleriyle cizye verinceye kadar savaşın."(7)

Burada konumuz açısından önemli olan yer, âyetteki **“Allah ve Rasulünün haram kıldıklarını haram kabul etmeyen...”** kısmıdır. Öyle anlaşılıyor ki, Allah'ın haram kıldığı şeyler olduğu gibi, Peygamber'in de haram kıldıkları vardır. Nitekim O şöyle buyurur:

“Dikkat edin! Bana hem Kur'an verildi, hem de onun bir misli verildi.”(8)

Şâri-i hakiki, Cenab-ı Hakk'tır. Hz. Peygambere de mecazen **“şâri”** yani *“hüküm koyucu”* denilmektedir. Çünkü O da Allah'ın izniyle hüküm koymakta, **“şu size helaldir, bu size haramdır”** demektedir.

Buna göre, günümüzde bazılarının **“Kur'an bize yeter.”** demeleri istikametli yolu yansıtmaz. Çünkü bunu söylerlerken *“hadislerden pek de alacağımız bir şey yok”* manasını kastederek söylemektedirler. Evet, Kur'an bize yeter, ama bu bizi Hz. Peygamber'in sünnetinden müstağni kılmaz. Çünkü Kur'an elimizden tutar ve bizi Hz. Peygambere teslim eder.

Kur'an'ın bildirdiği üzere Hz. Peygamber hem tebliğ hem de tebyin ile yani açıklamakla mükelleftir:

“Ey Peygamber! Rabbinden sana indirileni tebliğ et.”(9)

“(Biz o peygamberleri) apaçık delillerle ve kitaplarla (gönderdik.) Sana da Zikri indirdik ki, insanlara indirileni açıklayasın.”(10)

Zikirten murat, Kur'andır. Kur'ana zikir denilmesi, bir öğüt ve tenbih olmasındandır.

Hz. Peygamber'in Şefaatine Mazhariyet

Şefaat kelimesi *“aracı olmak, vasıta olmak”* gibi anlamlarda kullanılır. Günümüzde İslâmi camiada hararetle tartışılan konulardan biridir.

Aşağıdaki âyette şefaatin hem iyi, hem de kötü şekli nazara verilir:

“Kim güzel bir şefaitle şefaate ederse, bundan kendisine bir sevap vardır. Kim de kötü bir şefaitle şefaatte bulunursa, ondan kendisine bir günah vardır.”(11)

Şefaati hasene, iyiliğe aracı olmaktır. Şefaati seyyie ise kötülüğe aracı olmaktır. Burada şefaati kelimesi, lugat anlamı itibarıyla kullanılmıştır.

Istilah olarak ise, dünyada işlenen bazı günahların âhirette cezalandırılmasından vazgeçilmesi için Allah'tan talepte bulunmak, aracı olmak ve bunun için dua etmektir. Nitekim Hz. Peygamber,

"Her peygamberin bir duası vardır. Ben ise, inşaallah duamı kıyamet gününde ümmetime şefaati etmek için saklamak istiyorum."(12)
buyurmuştur.

Kur'an'da şefaati reddeden âyetler, müşriklerin tavırlarıyla ilgilidir. **Şöyle ki:**

Arab müşriklerinde yaygın olan bir kanaate göre, kişinin doğrudan doğruya Rabbinden af dilemesi doğru olamazdı. Bu işe putların aracı olmaları gerekirdi. Yâni onlar, putları Allah katında şefaati kabul ediyorlardı. İşte şefaati reddeden âyetlerden bir kısmı bu bâtil inancı yıkmak içindir. **Mesela:**

"Yoksa onlar Allah'tan başka şefaatiçiler mi edindiler? De ki, onlar hiçbir şeye güç yetiremez, akıl erdiremez olsalar da mı (onları şefaatiçi edineceksiniz)!"(13)

Bir çok âyetlerde ise şefaatin hak olduğu açıkça beyan edilir:

"O'nun huzurunda, kendisine izin verdiğinden başkasının şefaati fayda vermez."(14)

"Göklerde nice melek vardır ki, Allah, dilediği ve razı olduğu kimseler için izin vermedikçe onların şefaati hiçbir işe yaramaz."(15)

Bu âyet-i kerîmelerin bildirdiği üzere, şefaati vardır, ama bu ancak Allah'ın izni ile ve O'nun razı olduğu kullara yapılabilir.

Kulun günahını ancak Allah affeder. Ama bu affi, dilediği seçkin kullarının hatırı için yapmakla onların şerefini bütün mahşer ehline ilân eder. Bu manaya en büyük mazhar Resulûllah Efendimiz'dir. Allah'ın O en sevgili kulu, mahşer meydanında Makam-ı Mahmud denilen ulvî bir makamda Allah'ın kendisine ilham ettiği ve o güne

kadar duyulmamış hamd cümleleriyle O'nu tâzim edecek ve sonunda kendisine şefaati-kübra izni verilecektir. O da Rabbinin affetmeyi dilediği kimselere şefaati edecektir.

Şefaatin olmayacağını söyleyenler, daha çok *"kul ile Allah arasına aracı girmemesi"* esastan yola çıkarlar. Kur'an âyetleri dikkatle okunduğunda, böyle bir görüşün isabetli olmadığı açıkça görülür. **Şöyle ki:**

Hız. Yakubun oğulları, kardeşleri Yusufu yaptıkları haksızlık sebebiyle pişman oldular, babalarına varıp

"Ey babamız, günahlarımız için Allah'a istiğfar eyle. Biz gerçekten büyük günah işlemiştik, dediler."

"(O da) 'Sizin için daha sonra Rabbimden mağfiret dileyeceğim. Şüphesiz O, Ğafur-Rahîm'dir.' dedi."(16)

Öte yandan Cenab-ı Hak Hız. Peygambere şöyle buyurur:

"Eğer onlar nefislerine zulmettikleri zaman sana gelip istiğfar ile Allah'tan günahlarının bağışlanmasını dileselerdi ve peygamber de onlar için istiğfarda bulunsaydı, elbette Allah'ı Tevvab- Rahîm (tövbeleri kabul edici, merhametli) bulurlardı."(17)

Görüldüğü üzere, hata ve günahlarla kendilerine yazık eden kimselerin Peygamber'in yanına geldiklerinde istiğfarda bulunmaları, yani günahları için Allah'tan bağışlanma dilemeleri yanında Peygamber'in de onlar için istiğfarda bulunması, yani bağışlanmaları için dua etmesi söz konusudur. Bu manada bir şefaati hiç de reddedilecek bir durum değildir.

Kaldı ki, Peygamber'in ve kendisine şefaati yetkisi verilenlerin şefaati, kendilerinden olmayıp Allah'ın izniyledir. Hız. Azraile ölümle ilgili yetki verilmesi Onu Allah'a şerik kılmadığı gibi, Hız. Peygamber'in ve kendisine şefaati yetkisi verilenlerin şefaati, onları günahları bağışlamada Allah'a şerik kılmaz.

Bu meselede, yüce Allah'ın bildirdiği şu çizgiyi aşmamak gerekir:

"İzni olmadan, Onun huzurunda kim şefaati edebilir?"(18)

Dipnotlar:

- (1) *Mâide*, 5/92.
- (2) *Nisâ*, 4/80.
- (3) *Haşr*, 59/7.
- (4) *Âl-i İmrân*, 3/31.
- (5) *Nisâ*, 4/65.
- (6) *Ahzâb*, 33/36.
- (7) *Tevbe*, 9/29.
- (8) *Tirmizî*, İlim 10.
- (9) *Maide*, 5/67.
- (10) *Nahl*, 16/44.
- (11) *Nisâ*, 4/85.
- (12) *Buhârî*, *Daavât*, I; *Tevhid*, 31.
- (13) *Zümer*, 39/43.
- (14) *Sebe'*, 34/23.
- (15) *Necm*, 53/26.
- (16) *Yusuf*, 12/97-98.
- (17) *Nisa*, 4/64.
- (18) *Bakara*, 2/255.